

HRVATSKO PSIHIJATRIJSKO DRUŠTVO

KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU VRAPČE

6. lipanj, Dan prava osoba s duševnim smetnjama

U Zagrebu, 22. svibnja 2017.

Poštovani,

Hrvatski sabor je na svojoj sjednici u petak, 1. lipnja 2012. godine proglasio 6. lipanj „**Danom prava osoba s duševnim smetnjama u Republici Hrvatskoj**“. Taj je Dan Hrvatski sabor utemeljio, a 6. lipnja je odabran kao Dan prava osoba s duševnim smetnjama jer je 6. lipnja 1880.g. naredbom Kraljevske zemaljske vlade, odjel unutarnji, proglašen Statut kraljevskog Zemaljskog zavoda za umobolne u Stenjevcu, kako se tada zvala Klinika za psihijatriju Vrapče (naredba broj 11.324 od 6. lipnja 1880.), kako bi se posvijestila činjenica da su prava osoba s duševnim smetnjama, unatoč nizu deklaracija, rezolucija i zakonskih rješenja, ugrožena te da je neophodno potrebno

- ukazivati na još uvijek široki spektar nedovoljno osiguranih prava duševnih bolesnika;
- poticati sve aktivnosti usmjerene na pretvaranje univerzalno prihvaćenih načela u svakodnevnu praksu hrvatske psihijatrije;
- poticati pravedan odnos cijelog hrvatskog društva prema duševnim bolesnicima.

Nakon proglašenja Dana prava osoba s duševnim smetnjama, od 2012. godine, Hrvatska psihijatrijska zajednica u suradnji s raznim institucijama i nevladinim udrugama, obilježava Dan prava osoba s duševnim smetnjama. Putem raznih manifestacija, simpozija, okruglih stolova i proglasa nastoji najširu javnost, ali i stručnjake s područja mentalnog zdravlja, senzibilizirati za ovu specifičnu problematiku i potaknuti ih na prihvaćanje i prakticiranje univerzalnih načela o pravima duševnih bolesnika u svakodnevnom životu i praksi.

Krajem prošle godine Svjetska psihijatrijska asocijacija (**World Psychiatric Association – WPA**) je, podsjetivši još jednom na probleme prava osoba s duševnim smetnjama, uputila svim nacionalnim psihijatrijskim udrugama „**listu prava za osobe s duševnim smetnjama**“ (**BILL OF RIGHTS FOR PERSONS WITH MENTAL ILLNESS**) s porukom da se ona prosljedi svim nadležnim državnim institucijama, u prvom redu vladama, kako bi ih se ponovo upozorilo, i od njih zatražilo, da osiguraju da osobe s duševnim smetnjama ne budu diskriminirane i da budu tretirane kao i svi drugi građani.

Ovu vam „listu prava za osobe s duševnim smetnjama“, koju, osim gotovo 250.000 psihijatara, podržava i niz drugih nacionalnih i međunacionalnih udruga, šaljemo uz molbu da dana 6. lipnja 2017., povodom Dana prava osoba s duševnim smetnjama, organizirate tematsku sjednicu vaših odbora na ovu temu.

Povodom ovogodišnjeg Dana prava osoba s duševnim smetnjama, Hrvatsko psihijatrijsko društvo, Klinika za psihijatriju Vrapče i Hrvatsko društvo za forenzičku psihijatriju HLZ-a, održat će (6. lipnja 2017. u 11,00 sati u Edukacijskom centru Klinike za psihijatriju Vrapče) okrugli stol i raspravu na temu „**Prava osoba s duševnim smetnjama u Hrvatskoj u kontekstu liste prava za osobe s duševnim smetnjama Svjetske psihijatrijske asocijacije (WPA)**“. Očekuje se da ćemo nakon rasprave prihvatiti i javnosti uputiti proglas, a nadležnim državnim tijelima uputiti zahtjev za dodatni angažman na zaštiti prava osoba s duševnim smetnjama.

Osobno ću, kao predsjednik Hrvatskog psihijatrijskog društva prirediti uvodno izlaganje.

Nadajući se da ćemo i dalje sve činiti na unapređenju prava osoba s duševnim smetnjama i za njihovo dobro, pozivam vas na okrugli stol u „Vrapče“.

ravnatelj Bolnice i predsjednik HPD-a:
prof. dr. sc. Vlado Jukić

Povelja o pravima osoba s duševnim smetnjama

Svjetska psihijatrijska asocijacija (WPA), globalna organizacija koja predstavlja gotovo 250.000 psihijatara, potiče vlade svih zemalja da osiguraju da se osobe sa psihičkim bolestima/invalidnošću/smetnjama mentalnog zdravlja ne diskriminiraju na temelju statusa njihovog mentalnog zdravlja i da se prema njima odnosi kao prema ravnopravnim građanima koji uživaju prava jednaka drugim građanima.

WPA podržava napore međunarodne zajednice, iskazane kroz niz međunarodnih sporazuma i konvencija za ljudska prava, konkretno kroz UN-ovu Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (CRPD). WPA ponavlja da osobe sa psihičkim bolestima/invalidnošću/smetnjama mentalnog zdravlja imaju sposobnost zadržati i koristiti svoja prava, te bi prema tome trebali biti tretirani jednako drugim građanima. Ovo uključuje, ali nije ograničeno, na sljedeće točke:

1. Pravo na pristupačnu i dostupnu psihičku i fizičku zdravstvenu skrb;
2. Pravo živjeti samostalno u zajednici kao i drugi građani;
3. Pravo na rad, mogućnosti zaposlenja i zaštite na radnom mjestu, uključujući afirmativne radnje, kao što je to dostupno drugim građanima;
4. Pravo na primjereni prihod kako bi zadovoljili osnovne potrebe za hranom, smještajem, odjećom i drugim osnovnim potrebama;
5. Pravo na pristupačan, integriran i dostupan smještaj (stanovanje);
6. Pravo na obuku i obrazovanje kao što je to omogućeno drugim građanima;
7. Pravo na slobodu kretanja i otklanjanje ograničenja na slobodno putovanje;
8. Pravo posjedovati, nasljeđivati i raspolagati imovinom i da im se pruži odgovarajuća podrška u provođenju istih;
9. Pravo na sklapanje braka, imanje vlastite djece, posvojenje djece te podizanju obitelji, uz dodatnu podršku kada je to potrebno;
10. Pravo određivati vlastitu budućnost i donositi vlastite životne odluke;
11. Pravo glasovanja i pravo biti birani na javne funkcije;
12. Pravo na jednako prepoznavanje pred zakonom kao i ostali građani, te pravo na punu zaštitu zakona;
13. Prava na slobodu od okrutnog, nehumanog i ponižavajućeg tretmana i kazne;
14. Pravo na povjerljivost i privatnost;
15. Pravo na sudjelovanje u kulturnim i socijalnim aspektima života unutar zajednice te pravo na prakticiranje religije po svojem odabiru.

Izjava o povjerljivosti podataka

Autor je predsjednik Svjetskog psihijatrijskog društva i nije u sukobu interesa. Samo je autor odgovoran za sadržaj i pisanje članka.